

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	4086
Suga:	<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0531900
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Popes zāļu purvs
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	23.04.2024.
Vispārējās piezīmes:	<p>Igaunijas rūgtlapi kā sugu nodala no daudz plašāk Eiropas kalnu apvidos sastopamās Alpu rūgtlapes <i>Saussurea alpina</i> (L.) DC. Igaunijas rūgtlapes areāls ir ļoti šaurs un šo sugu var uzskatīt par Baltijas jūras reģiona ZA daļas endēmu – suga sastopama tikai Igaunijā, Sanktpēterburgas apgabalā (kur gan pēdējo 40 gadu laikā nav atrasta) un Latvijas rietumdaļā: 1) Ķemeru nacionālajā parkā, 2) mikroliegumā “Dubļukrogs” (abas atradnes šķir tikai meža stiga un faktiski to var uzskatīt par vienu atradni), 3) Dabas liegumā “Popes zāļu purvs” (Latvijas Dabas., 2021).</p> <p>Latvijā Igaunijas rūgtlape aug kaļķainās, mainīga mitruma režīma augsnēs. Kā vairums kalcifīto augu sugu, kas aug mitrās vietās, Igaunijas rūgtlape labi adaptējusies dažādiem mitruma režīmiem un periodiskām ūdens līmeņa svārstībām. Zināms, ka mitro vietu kalcifītās augu sugas lielākoties ir tolerantas pret ūdens līmeņa maiņu 25 cm robežās (Gailīte 2012).</p> <p>Igaunijas rūgtlapes Latvijas un Igaunijas populāciju pētījumos (Gailīte, 2012) konstatēts, ka ļoti nopietns drauds sugas pastāvēšanai ir zemā sēklu kvalitāte un ar to saistītā dīgtspēja, kas samazina sugas iespējas vairoties ģeneratīvi. Agneses Gailītes pētījumā noskaidrots, ka Igaunijas rūgtlapes populācijas ģenētiskās daudzveidības samazināšanās pašlaik neapdraud, tomēr periodiski būtu jāveic ģenētiskās daudzveidības monitorings, lai prognozētu populācijas dzīvotspēju ilgtermiņā. Tas sevišķi svarīgi mazām un izolētām populācijām, jo tās visvairāk apdraud nejaušas vides vai ģenētiskās izmaiņas (Gailīte, 2012).</p>

Lauks	Paskaidrojums												
CV_USE	<p>558</p> <p>Aprēķinos izmantoti 2016. gada un 2021. gada sugas uzskaites dati. 2021. gadā sugas uzskaiti veica A. Priede, L. Uzule un L. Mihailova. Kopā konstatēti 1137 sugas indivīdi (Latvijas Dabas., 2021). 2016. gada uzskaitē konstatēti 274 indivīdi (Latvijas Dabas., 2021). Starp 2016. gada un 2021. gada populācijas vērtējumiem rēķināts vidējais ģeometriskais (funkcija “GEOMEAN”).</p> <p>Popes zāļu purvā Igaunijas rūgtlapes indivīdu uzskaitē līdz šim veikta četras reizes: 2008., 2013., 2016. un 2021. gadā. 2008. gadā konstatēti 138 indivīdi (36 ziedoši, 102 neziedoši) (Latvijas Dabas., 2021). 2013. gadā konstatēti 449 indivīdi (15 ziedoši, 434 neziedoši) (Priede, 2013). 2016. gadā konstatēti 274 indivīdi (55 ziedoši, 219 neziedoši) un 2021. gadā - 1137 indivīdi (36 ziedoši, 1101 neziedošs) (Latvijas Dabas., 2021).</p> <p>Igaunijas rūgtlape DL “Popes zāļu purvs” teritorijā pirmo reizi atrasta 1991. gadā (atradējs H. Ranka). 1991. gadā botāniķe I. Rēriha savā publikācijā “Reto un aizsargājamo augu atradņu inventarizācijas rezultāti Ventspils un Talsu rajonā” (2002) piemin, ka Igaunijas rūgtlape konstatēta 15.08.1991. Popes pagastā, uz D no Popes centra, “Zingeru” un “Reinfeldu” māju tuvumā, reljefa nogāzē pie priežu sēklu plantācijas, avoksnainā pļavā (Rēriha, 2002).</p>												
Unit_CV	<p>Indivīdi</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, vaskulāro augu populācijas lielumu novērtē indivīdos (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>												
Habitat	Annex I viens												
Annex I	<p>7230</p> <p>Igaunijas rūgtlape DL “Popes zāļu purvs” teritorijā sastopama ES nozīmes aizsargājamā biotopā 7230 <i>Kaļķaini zāļu purvi</i>.</p>												
Annex I_area_USE	<p>2,19</p> <p>Igaunijas rūgtlape DL “Popes zāļu purvs” teritorijā sastopama divos poligonos, kuru kopējā platība ir 2,19 ha. Sugas dzīvotnes laukumu platību lielumi ņemti no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka (skatīt 1. pielikuma 1. attēlu), pamatojoties uz līdzšinējiem sugas pētījumiem teritorijā.</p>												
Other_area_USE	Na												
OK_DEN	<p>Igaunijas rūgtlapes populācijas blīvumi (blīvuma mērvienība – indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, kas šajā gadījumā atbilst Ķemeru nacionālā parka blīvumam.</p> <table><tr><th>N2000 vieta</th><th>CV_DEN, ind./ha</th><th>Blīvums</th></tr><tr><td>Dubļukrogs</td><td>1019.98</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ķemeru nacionālais parks</td><td>557.11</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Popes zāļu purvs</td><td>254.87</td><td>Zems</td></tr></table>	N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums	Dubļukrogs	1019.98	Augsts	Ķemeru nacionālais parks	557.11	Optimāls	Popes zāļu purvs	254.87	Zems
N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums											
Dubļukrogs	1019.98	Augsts											
Ķemeru nacionālais parks	557.11	Optimāls											
Popes zāļu purvs	254.87	Zems											

Lauks	Paskaidrojums
OPT_DEN	Optimālais blīvums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, Par optimālo blīvumu izraudzīts Ķemeru nacionālā parka blīvums – 557,11 indivīdi/ha. DL “Popes zāļu purvs” blīvums raksturojams kā zems.
OK_NEW	Nē. Nav nepieciešams veidot jaunas dzīvotnes, bet uzturēt labā kvalitātē jau esošās, pie nepieciešamības veicot dažādus atjaunošanas un apsaimniekošanas pasākumus.
AREA_NEW	0
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.
IND_INT	0
Papildus nosacījumi	Dabas liegumā “Popes zāļu purvs” apsaimniekošana (meža pļavu pļaušana, iespējams, arī ganīšana) pārtraukta apmēram 20. gs. 90. gadu sākumā. Pļavas aizaug un pakāpeniski dabiski pārveidojas mežā. Apsaimniekošanas pasākumi pagaidām nav uzsākti, bet tie ir nepieciešami, jo notiek atradņu aizaugšana (Latvijas Dabas., 2021).
Cits lauks	

Izmantotā literatūra

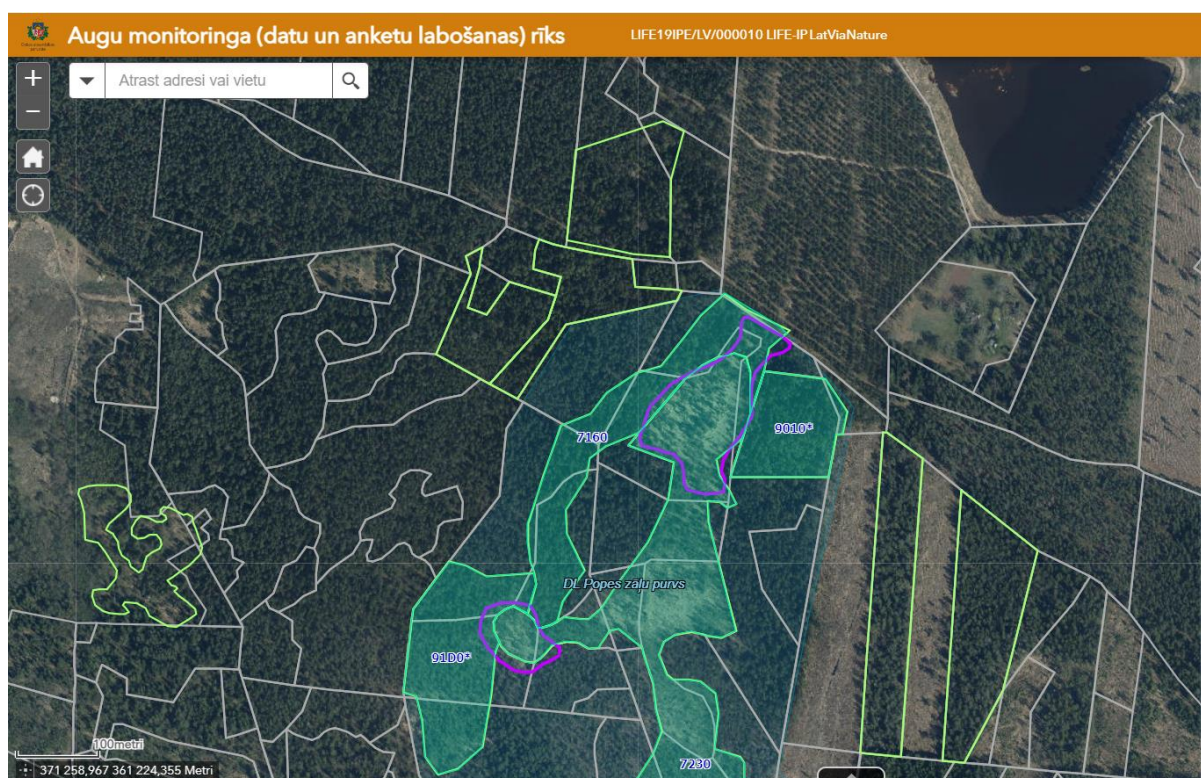
Baroniņa, V. 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Latvijas Dabas fonds. 2021. Vaskulāro augu un sūnu sugu monitorings un inventarizācija Natura 2000 teritorijās un ārpus tām 2021. gadā. Rīga, 249 lpp.

Priede, A. 2013. Sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums par plānotā smilts-grants karjera „Dambkalni” potenciālo ietekmi uz īpaši aizsargājamām vaskulāro augu sugām un biotopiem dabas liegumā „Popes zāļu purvs”. 11 lpp.

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti Igaunijas rūgtlapes dzīvotnes laukumi DL “Popes zāļu purvs”. Ekrānšāviņš uzņemts 23.04.2024.